

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. Zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 v. (16 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 v. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšerati oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlance naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 520, pol leta 260.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilniški račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Proti latinizaciji v cerkvi!

(Expresno iz Istre.)

Lanišče na bužetskem Krasu.

Kakor razvidite iz tega dopisa, je v našem kraju — in istotako po vsej Istri — škofova naredba glede progiranja našega jezika v cerkvi začela dozorevati svoj sad. Posebno v naših krajih je narod strašno ogorčen ter se na vseh straneh sliši govoriti: dokler se ne prekliče rečena naredba, ne pojdemo več v cerkev! Kakor pri nas se ni o Božiču maševalo tudi v župnijah: Slum, Brest, Vodice in Mune. V teh krajih se ni nihče našel, da bi zvonil in pomagal duhovniku.

Ricmanje poraja mnogo Ricmanj. Posebno glede naše župnije Lanišče moremo Vam javiti sledeče:

Na znano zapoved cerkvenih oblast-nij, recte škofa Nagla, začel je na dan sv. Štefana naš č. g. župnik peti mašo na latinskem jeziku. V narodu se je znalo za rečeno naredbo že porej, ali nihče ni mogel verjeti, da se kdo drznil do takega izzivanja. Ko pa je naš župnik zapel: „Gloria in excelsis“, delovalo je to kakor da je strela udarila med narod. Vsi so začeli kar bežati iz cerkve in župnik je ostal sam! Ker so ga pa zapustili tudi ministrantje, ni župniku preostajalo drugega, nego da je prekinil mašo.

Staro in mlado, možko in žensko je silno ogorčeno radi izganjanja našega cerkvenega jezika ter so naši vaščani podpisali spomenico, v kateri se najodločneje protestira proti temu početju. Ako cerkvene oblasti ne prekličejo omenjene naredbe, je ves narod odločen, da se odtegne vsem cerkvenim obredom, dokler bo ona naredba v kreposti.

Bodito uverjeni, da smo pripravljeni na — vse!! Cerkev ostanejo torej prazne, zvonovi ne bodo zvonili, ali radi tega naj nas ne proglašajo za brezverce! Ne proganjajo našega jezika radi vere, marveč radi narodnega sovraštva! In zato se hočemo boriti na istem polju, kjer so nas izzvali. Svojo vero pa bomo nosili v srcih in doma bomo molili pravičnega Boga. Gorje onemu, po katerem prihaja pohujšanje!

Tako naš dopisnik. Gotovo nam ne more nihče očitati, da bi bili mi s svojim pisanjem kakorabito razburjali duhove. Nismo storili drugo, ko zabilježili fakta a v ostalem prepuštili odgovor narodu samemu. In narod je odgovoril, odgovoril tako, kakor to gotovo ri nihče pričakoval. In danes, ko je narod sam dal tako jasen in odločen odgovor, danes, ko je nastal širom Istre vihar ogorčenja, danes stopamo tudi mi iz svoje reserve in kličemo narodu: **Ne odnehati!** Odredba škofa Nagla

nima ničesar opraviti s sveto vero. Dr. Trinajetić je na shodu v Pazinu dne 19. t. m. povedal, da je bil leta 1904 v Rimu iz ust oseb, ki stoje zelo blizu svetemu očetu, da se mora iz političkih razlogov večkrat izdati kako naredbo, ki bi se jo ne izdalo, ako bi teh uplivov ne bilo. Dr. Laginja pa je rekel na istem shodu: Iz onega rimskega dekreta se vidi, kakor da bi bila uporaba našega jezika v cerkvi neka zloraba. Ali ravno v tem je pogrška, ker ono kar duhovniki še pojejo v cerkvi v našem jeziku, je samo mali del onega polnega prava, ki smo ga imeli. To je dolžnost čuvati. To ni zloraba, če človek čuva zadnjih sto goldinarjev ali zadajo njise onega imetja, ki so mu ga stariši zapustili. To mu je v dolžnost čuvati in kdor brani bodisi zadnje ostanke svoje obovine, ne napravlja zlorabe, ampak vrši le svojo dolžnost.

In te besede plemenitega istrskega boritelja podpisamo tudi mi z obema rokama, kličoč narodu: **Ne odnehati!** Nihče, pa niti sam papež nima oblasti, da bi komu uduzimal njegovo pravico in mu delal krivico, najmanj pa je v to opravičen kak višji nemški škof.

Svečenikom, pa, ki če čutijo z narodom, kličemo: **Ne postavljajte se v nasprotje s tem narodom in odločite se ali za narod z narodom ali s tujcem za tujinstvo.**

Goriški deželni zbor.

I. seja.

Ob 10. uri predpoludne se je vršila običajna slovena maša v stolni cerkvi.

Ob 11. uri so prišli v zbornico laški poslanci in oni S. L. S. Narodno-napredni in agrarni poslanci se niso vdeležili seje v znak protesta proti imenovanju dr. Pajerja, tega strastnega strankarja, deželni glavarjem! Manjkal je tudi knezondski dr. Sedej. Laški liberalni posl. Venier je opravičil svojo odsotnost. Seje se je vdeležil tržaški namestnik princ Hohenlohe, ki je v razgovoru, da je cesar imenoval dež. glavarjem dr. Alojzija Pajerja, namestnikom pa dr. Antona Gregorčiča. Na to je dr. Pajer najprej laško potem slovensko izjavil, da upa na redno delovanje dež. zbora v korist dežele. Z monotonim glasom je našteval mizerijo naše dežele, kakor še ob vsaki taki priliki, Goror, nimenjen slov. poslancem, je kakor običajno tudi takrat čital (dr. Pajer ima nad 80 let, a tekem te dolge dobe se mu ni zdelo potrebno priužiti se vsaj nekaj slovenščine!) Goror namenjen slov. poslancem, se glasi doberzredno: Pozdravljam prednostne slovenske poslance! Vidi se mi potrebno prositi Vas, da blagovolite z razumnim svetom in koristnim delovanjem prispevati k složni rešitvi teške naloge. Bodite gotovi moje hvalečnosti, ako me boste podpirali pri izvrševanju mojih poslov v prid naši deželi.

Lepe so te besede, in veroval bi jim, ko bi starega lisjaka prav dobro ne poznali!

Prisotni poslanci so nato položili zaoblubo v roke glavarja.

Vlado bo na razpravah zastopal, kakor do sedaj, okrajni glavar grof Attems.

Seji je prisostvovalo zabito polno poslušalcev.

Prihodna seja danes pop. ob 5.

Na dnevnem redu je deželni proračun, konstituiranje odsekov in dež. odpora.

* * *

slučajih malo napravi. Tudi to je bilo treba razjasniti. Stvari so se neprijetno zapletale.

Nisem še utegnil stopiti v hotel, ko sta mi vratar in upravitelj, ki je prišel iz svoje sobe, povedala, da me kličejo, iščejo, da so že trikrat poslali povpraševati, kje sem, da me zovejo čimprej v kabinet k generalu. Tam sem našel razun generala še des Grieuxa in m—lle Blanche brez matere. Mati je bila očividno le figura, ki so jo potrebovali za parado. Kadar je bilo treba poprijeti se kake resne stvari, tedaj je to storila m—lle Blanche sama. Sicer pa mati najbrže ni ničesa vedela o zadevah svoje takozvane hčere.

Burno so se o nečem posvetovali, in vrata kabineta so bila celo zaklenjena, kar se še ni nikoli zgodilo. Približavši se k durim sem zaslišal громke glasove, drzovite in rogačje se besede des Grieuxa, nesramno-zmerjajoč in besen krik m—lle Blanche in žaloben glas generala, ki se je najbrže opravičeval. Ob mojem prihodu so se vsi spremenili in vzdržali. Des Grieux je popravlil lase in naredil iz srditega smehljajoč obraz, z onim grdim oficijelno-ujudnim, francoskim usmevom,

Popoludanska seja.

Viharna seja. — 3 mandati slov. veleposestva razveljavljeni. — Dr. Gregorin in Gabršček se odpovedala mandatu.

GORICA 27. (Priv.) Popoludanska seja, ki je bila napovedana za 5. uro pop. je pričela ob 5.30. Poslanci furianske ljudske stranke so položili več nujnih predlogov. Dež. glavar je izjavil, da se bo o teh predlogih razpravljalo na prib. seji. Poslanci slovenske manjšine so položili dva nujna predloga, in sicer predlog, da se v sprejme stavbeni red, in predlog, s katerim deželni zbor pozivlja vlado, naj ustanovi v Ljubljani slovensko vaučilišče.

Deželni glavar je letos uvedel drugo prakso nego lani in ni dovolil, da bi se čitale priloge. Poslanci manjšine so proti temu protestirali.

Sledili so viharni protesti, galerija je razgrajala. Večina je očitala manjšini, da hoče delati obstrukcijo, da bi se ne vsprejelo proračunskega provizorija in doklad na žganje, valed česar da bi bila dežela oškodovana.

Poslanci manjšine so izjavili, da njim ni do obstrukcije, ampak da dokazuje, da dež. glavar letos povsem drugače postopa nego lani. Deželni glavar je torej lani ali letos prelomil zakon. (Hrup in kliči ogorčenja na galeriji.) Deželni glavar je dal na glasovanje, ali naj se o predlogih razpravlja. Poslanci manjšine dr. Gregorin, dr. Frank in Gabršček so protestirali, češ, lani ni deželni glavar dal tega na glasovanje.

Deželni glavar je izjavil, da ima on pravico, hoče li dati predlog na glasovanje ali ne. Poslanci so izjavili, naj ima deželni glavar tudi poguma, da vzame sam odgovornost nare.

Nato je zbornica v sprejela proračunski provizorij.

Prišlo je na vrsto overovljenje volitev. Na predlog so bile volitve poslancev slovenske kmetke kurije potrjene, volitve poslancev italijanske kmetke kurije so bile pa izročene verificacijskemu odseku.

Volitve italijanskih mest so bile odobrene. Volitve slovenskih mest in trgov (Gabrščekov mandat) je bila odkazana verificacijskemu odseku, akoravno so sami poslanci slov. večine priznali, da se gre le male difference na Tolminskem. Dr. Gregorin je proti temu protestiral, češ, da naj se protestira proti vladi, ki je na volitvah nepravilno postopala.

Ko so prišle na vrsto volitve (2 mandata) goriške in trgovske zbornice, je večina predlagala, naj se volitvi odobri. Posl. Gabršček je proti temu protestiral, češ, da sta bila poslanci izvoljena na podlagi 700 falsificiranih glasovnic. Ako bi se bile volitve v trgovsko in obrtno zbornico vršile na pošten način, da bi bila večina slovenska. V Furianiji da je bilo že zaslišanih 200 prič, ki so izjavile, da je bila volitev v trgovsko in obrtno zbornico sleparska in da so torej tudi deželnozbornske volitve (2 mandata trgovske in obrtne zbornice) neveljavna. Zato naj se volitvi odstopite verificacijskemu odseku, ki naj zahteva od kazenskega sodišča tozadevne akte in dokler ne bo kazenski proces končan, naj se volitve ne odobrijo.

Volitve italijanskega veleposestva so bile odobrene, istotako so bile odobrene volitve slovenske splošne kurije, volitve italijanske splošne kurije so bile pa odkazane verificacijskemu odseku, ker da so se pri glavni komisiji dogodile neke nerednosti.

Ko je prišla na vrsto odobritev poslan-cav slovenskega veleposestva, je ustal dr.

ki mi je bil tako zopern! Ubiti in potrti general se je zavaljal, toda nekako mašinalno. Samo m—lle Blanche ni spremenila svoje gnjeve sevajoče fiziognomije in je samo utihnila, ustremivši name pogled v nestrpnem pričakovanju. Opomnim naj, da se je do tedaj čudovito hladno vedla napram meni, da, niti odgovarjala ni mojim pozdravom, da me sploh niti opaziti ni hotela.

„Aleksij Ivanovič,“ je začel general nežno in toplo, „dovolite, da vam povem, da je čudno, silno čudno... skratka, da je vaše vedenje napram meni in moji rodbini... z eno besedo, silno čudno...“

„Eh! ce n'est pas ça,“ ga je prekinil des Grieux nestrpno in strupeno; on je imel očividno vso zadevo v rokah. „Mon cher monsieur, notre cher général se trompe.“ ako tako govori (nadaljujem naj njegove besede po naše), toda hotel vam je reči, to se pravi opozoriti, ali, boljše povedano, prositi vas odločno, da bi ga ne pogubljali, no da, ne pogubljali! Uporabljam ravno ta izraz...“

¹⁾ Eh, to ni tako.

²⁾ Moj dragi gospod, naš dragi general se moti.

Gregorčič in skušal dokazati, da je imela večina na volitvah njegova stranka. Posl. Gabršček ga je pobijal. Slednjič je večina zbornice razveljavila volitve slov. veleposestva (3 mandate). — Poslanci slov. manjšine so glasno protestirali, na galeriji je nastal nepopisen hrup. Konečno sta poslanci slovenske manjšine dr. Gregorin in Gabršček izjavila, da polagata mandata, češ, da junačeta več sedeti v zbornici ob takih razmerah.

Na to je deželni glavar zaključil sejo. Po seji je slovensko občinstvo, priredilo poslanecem večine, izlasti Gregorčiču, ko so odhajali iz deželno-zbornskega poslopja, viharne demonstracije.

Jugoslovanski minister.

(Dopis.)

Konečno dobimo — ako ne vara o znamenja — vendar le tudi mi Jugoslavoani svojega ministra. Ali, kakor v vsakem važnem versanju, se pokazuje tudi ob tej priliki, kako zelo majhni smo mi Slovenci. Ker zavzamejo nekateri slovenski listi o tem vprašanju stališče, ki je — kako naj že rečemo? — zelo čudno, se nam zdi potrebno, da povemo tudi mi svoje mnenje, ter označimo stališče, ki je zavzemamo.

Naš tržaški zastopnik je člen „Zveze južnih Slovanov“ in s tem je tudi že označeno principijelno stališče, ki je zavzemamo — želeli bi namreč, da bi iz te zveze izšel naš bodoči minister.

In če bi hoteli to svojo željo še precizneje označiti, bi morali povedati, da bi mi najraje videli dra. Laginja o kakor zastopnika Jugoslovanov v ministerstvu. Dr. Laginja ima vse one lastnosti, ki jih moramo zahtevati od moža, ki naj bi postal svetovalec kraljeve; on je eden onih politikov, na katerih javnem delovanju ne leži niti najmanjša senca kakakega madeža, ki uživa v enski meri zaupanje navzgor, kakor navzgor. Ob enem pa e Laginja posebej hrvatsko-slovenskega edinstva, on je ravno toli Slovenec kolikor Hrvat. Pa tudi smo mi uverjeni, da ne bi se našlo niti najmanjšega stvarnega razloga ne proti dr. Laginji kakor politiku in ne kakor osebi. In potem, ko smo označili to svoje načelno stališče, ki je bo gotovo delila z nami ogromna večina tržaških Slovencev, izjavljamo, da mi ne bi delali niti najmanjših ovir tudi v slučaju, da isbera pade na katero rega člena „Slovenskega kluba“. In ne smemo to. Mi priznavamo odprto in brez ovinkov, da ima tudi „Slovenski klub“ v svoji sredi mož, ki bi bili vredni in sposobni, da bi vredno in častno zastopali naš narod v svetovlatstvu kraljeve.

Mi stojimo na stališču, da vprašanje jugoslovanskega ministra bodi vprašanje vsega naroda in ne vprašanje kake osebe ali stranke! Mi smo, kakor že rečeno, v prvi vrsti za kakakega moža iz srede „Zveze južnih Slovanov“, a če pade odločitev na kakakega člena „Slovenskega kluba“, se uklonimo tudi mi, po načelu, da je narodna korist najvišji zakon.

In mi bi le iskreno želeli, da bi tudi vsi drugi Slovani vsprejeli to stališče, da bi prenehala med nami ona neurečna politika, ki pravi: „če ne velja moja, naj vse vrag vzame!“

Mi, tržaški Slovenci smo zavzemali vedno in zavzemamo tudi danes svoje posebno stališče nasproti slovenskim strankam. Da-li je to stališče pravo in koristno naroda odgovorjajče, ali ne: o tem bo sodila zgodovina.

„Na kak način vendar?“ sem mu skočil v besedo.

„Pomislite, vi hočete biti rokovoditelj, ali kaj naj rečem, te starke, cette pauvre terrible vieille,“ se je motil sam des Grieux, „toda ona zaigra vse, čisto vse! Sami ste bili priča, kako igra! Ako začne izgubljati, tedaj že iz same trmoglavo-sti in jeze ne odhaja od mize in bo dalje igrala, a o takem položaju ni še nihče zboljšal svoje igre in tedaj, tedaj...“

„In tedaj,“ je nadaljeval general, „tedaj pogubite vi vso družino! Jaz in moja družina smo njeni dediči, nima bližjega sorodstva. Odkrito vam povem: moj položaj je obupen, skrajno obupen. Saj deloma sami to veste... Ako zaigra visoko vsoto ali pa celo, o Bože, vse premoženje, kaj bo tedaj z njimi, mojimi otroci! (Pogledal je postrani des Grieuxa.) Z menoj! (Pogledal je m—lle Blanche, ki se je s preziranjem okrenila od njega.) Aleksij Ivanovič, rešite, rešite nas!“

„Toda povejte, kako mi je možno... Kaj jaz tu odločujem?“

Odrecite se, pustite jo!“

(Pride še.)

³⁾ te bedne, strašne starke.

PODLISTEK.

40

IGRALEC.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.

Ruski pisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

„Oho, dopisujeta si!“ Seveda sem takoj stekel iskat m. Astleja najprej v njegov hotel, kjer ga nisem dobil, potem v vokal, kjer sem pretaknil vse sobane. Slednjič sem ga v sru, skoraj v obupu srečal slučajno na poti proti domu v kavalkadi nekakih Angležev in Angležinj. Pomignil sem mu, ga ustavil in mu oddal pismo. Niti pogledati se nisva utegnili. Sumim pa, da je m. Astlej nalašč pognal konja.

Ali me je mučila ljubosumnost? Toda bil sem povsem uklonjen duhom. Niti prepričati se nisem hotel, o čem si dopisujeta. Morda je njen zaupnik? Prijatelj sta, sem mislil, to je gotovo. (Toda, kedaj sta si mogla postati?) Ali je tudi kaj ljubezni vmes? Gotovo, da ni, mi je še petal razum. Toda samo razum v takih

vina. Temu stališču tržaskih Slovencev primerno je bilo in je tudi še danes stališče, ki je zavzema naš list napram drugim slovenskim listom. Dobivali smo za to marsikako brco enkrat od desne, drugič od leve. Ali to nas ni motilo. Hodili smo vedno svojo pot; nismo se ozirali ne na desno, ne na levo, motreč stvari in dogodke ne z osebnega in ne s strankarskega, ampak edino-le s stvarnega stališča, s stališčem celokupnih narodnih koristi.

In baš z ozirom na te celokupne narodne koristi treba, da naglasimo svoje stališče nasproti „Slovenski ljudski stranki“, ali če hočete: klerikalni stranki. Ona je danes zastopnica velike večine slovenskega naroda. To je fakt, ki ga mora slovenska politika voditi v svojih računih, če tudi se trdi od druge strani, da načela, ki jih zastopa ta stranka, niso svobodni izraz volje naroda! Če pa že v parlamentarnem življenju sploh velja načelo, da ima večina pravico do izvajanja svojih načel, mora priti končno to načelo do veljave tudi v naši skupni narodni politiki. Na drugi strani pa ima tudi opozicija svoje nedotakljivo pravo do svobodne stvarne kritike! Ona naj presoja stvari in dogodke po dejanjih in ne po strankah in osebah. Če nam korist in bodočnost naroda ni prazna fraza, moramo spoštovati dejstvo, da je narod naš danes po svoji veliki večini v taboru S. L. S., a čemer pa seveda ne mislimo reči, da mora vsakdo misliti le tako, kakor misli S. L. S. Ali s samim — oprostite ta malce neparlamentarni izraz — primojduševanjem ne prepriča naroda nikdo in nikdar!

Politiški mrlič

poslanec Frano Supilo triumfira, kakor nihče še med jugoslov. politiki. V Dubrovniku in Splitu, v Zagrebu in na Reki, po vsej Hrvatski ter izven iste, kjer bivajo bratje Hrvatov, ori vzklik: Živio Supilo! Ganijive so brzotjavke, ki jih je prejel Supilo v proslavo njegove zmage.

Supilovi nasprotniki pa so povedali glave. Kričijo še, ali ne več kakor ... psi, ki bi mogli grizti, ampak kakor ... psi, ki jih vodi na morišče ... „šinter“. Uvidelajo, da so mrlični nevarni, kadar ... vstajajo iz groba. Grozna je reanica, ki zmagonosna stopa doli s križa, kjer je bila razpeta!

In Supilo se bo maščeval! To je, hoteli smo reči, maščeval se bo narod, ki je zmagal v značaju svojega vrliga sina — Supila. Maščevanje pa ne bo nizkotno. Tudi mržnja je vrlina, če se mrzi — zlo. Maščevanje hrvaškega naroda se bo omejalo na uničenje vsega zla v Hrvatski. To delo bo potrebno in sveto, ker če se takoj ne odstranijo bacili, bi se bolezen prav lahko povrnila zopet.

Slovenske novice.

— Sporazum med hrvatskimi književniki. Poročajo iz Zagreba, da so se hrvatski književniki okoli „Matice Hrvatske“ in „Savremenika“ popolnoma sporazumeli ter da bodo odlej delovali skupno. Službene vesti „M. H.“ bodo izhajale v „Savremeniku“. Ob tej priliki priporočamo slovenski inteligenciji izbor književni list „Savremenik“, zaleli bi tudi, da se nanj naroče naše kavarne, posebno „Balkan“, „Trgovska“ in „Minerva“.

— Ljubljeneec zagrebške publike. E. vitez Cammarota, je zopet angažiran za tri leta kakor stalen člen zagrebške opere.

— Prof. Karlo Hališ, znameniti češki muzik in virtuos na violini, je umrl te dni v Berlinu, kjer je poučeval na kr. visoki glasbeni šoli.

— Italijanska kultura v Zadru. Si postavlja vedno nove spomenike. Te dni je bil spreved realca Tode Smobada. „Hrvatska Citonica“ je poslala venec s hrvatskimi trakovi, ki ga je v sprevedu nosil mladi Miljenko Gvozden. Kulturni italijanski mladeniči in neke „fine“ gospice pa so psovali Gvozdena s „porco“ in „cavra“, ter so ... poplivali naj. Krasno, po italijanski!

— Srbija in Črnagora bosta kmalu spojeni z brzotjavom brez žic. Srbako postajo vredije na Avali v Kopaoniku, črnogorsko pa na Lovčenu.

Dnevne vesti.

Laška nestrpnost in slovenski lepaki. Po vsem mestu so nalepljeni veliki lepaki z natančnim vporedom za Ciril-Metodov ples, ki se bo vršil v soboto 8. januarja 1910. Ker bi pa navidezno italijanstvo Trsta valed teh lepakov preveč trpelo, poškušajo nasprotniki odstraniti vse sledi o življenju Slovencev ob obali Jadranskega morja, s tem, da trgejo te nedolžne lepake. No, popolnoma teh lepakov ne morejo odstraniti in tako ostajajo še vedno sledi slovenske lastnine. Narodnemu občinstvu zadostujejo ti sledovi in prihihi naj 8. januarja v „Narodni dom“, da prisostvuje tej narodni prireditvi, kajti s tem stori le svojo narodno dolžnost.

Delovanje irredente. Čitali smo te dni, da je tržaska policija izvršila več hišnih preiskav in da je končno predvčeršnjim aretirala gg. N. Quarantotto in B. Ferlugo, ki sta obdolžena, da sta širila pušarske spise in da sta poslala neki sosednji državi (Italiji) načrte avstrijskih obmejnih utrdob. Italijansko novinstvo nekako nejevoljno konstatira ta dejstva, a jih ne komentira.

Tudi mi se proti volji oziramo na ta pojav, ker nam je vskidar in posebno sedaj odijozno govoriti o „veleizdajstvu“. Posebno Italijane bi sedaj pustili na miru, ker je njih novinstvo zavzelo korektno stališče o procesih v Zagrebu in na Dunaju.

Ali sedanjí slučaj je posebno za nas izredne važnosti. Mi vidimo v delu italijanske irredente neki zistem, neki dobro zamišljeni program, ki se izvršuje najživahneje ravno sedaj, ko se oficijelna Italija potoplja v isjavah ljubezni do trozveze. Svojedobne smo zabeležili govor italijanskega generala Avinarja. Potem se je perodil v Firenci novi irredentistični tednik „La Voce“ in takoj za njim rimski „Il Principe“. Mi smo osmehili delo teh novih propagatorjev Mazzinjevih in Machiavelljevih političnih naukov, ker smo takoj uvideli, da smo našli v njih neresne nasprotnike. S tem pa nismo hoteli reči, da sploh bagateliziramo te nove sotrudniške irredente. Oni so tu, imajo dobro voljo in še boljše opore ter moramo znjimi računati v vsakdanji borbi. Na samem Primorskem je pokazala naša irredenta, kaj misli z neobičajno insecnacijjo takozvanega kulturnega dela, ki mu je pa bil glavni namen: popularizirati prestavitelje italijanske irredente — Garibaldija, Mazzinija in Cavourja. O namenih tukajšnje Ginnastike govoril je odkritoarčno nje bivši predsednik dr. Mrach; zato je društvo bilo razpuščeno, kakor se je zgodilo z več drugimi društvi v Trstu in v Gorici. Pozabili smo že omeniti demonstracijo, ki se jo v priporili čestilci Oberdanka o priliki smrti njegove matere. In povsem tem smo dobili tudi mi neko okrožnico, v kateri slavi „Circolo G. (ugliemo) O. (berdank) spomina na 20. decembra. Državni pravdnik gotovo nam ne bi dovolil prnesti v celoti to neumno in blazno glorifikacijo Oberdanka. Konstatiramo samo, da je v našem mestu gotova mladina, ki se preveč igra z ognjem. Mi opozarjamo na ta ogenj zato, ker hočemo sebe braniti pred njegovimi posledicami.

Če pa voditelji italijanske politike v tej državi ne soglašajo z rogoviljenjem te fantastične mladine, naj storijo svojo dolžnost: naj povede javno, da italijanstvo v tej državi nima irredentističnih aspiracij, ki bi hotela posezati po naši narodni posesti. Se-le potem bo možna med nami in Italijani lealna borba, v kateri se ne bo več omenjala irredenta.

Skrajna podivjanost. Prejeli smo: Neki italijanski mladenič je imel ljubico, s katero je ljubimkoval par let. Ta mladenka je umrla. Ljubimec — dedne kulture pa je šel v spremstvu par lahkih živkov k mrtvaškemu odru in se tam začel na ves glas — smejati, pri čemer so mu spremiljevalke pomagale!! Navzoči sorodniki in nesorodniki pokojnice so se zgražali in nastopila je reakcija. — Kulturni mladenič se je, smehljaje se na vso moč, odaljal še pravočasno — predno je prišel na lice mesta kedo, ki bi bil poučil lahonsko druhal, kako da se mora civilizovani in necivilizovani človek vesti pred veličastvom smrti.

Nam pravijo, da smo barbari! Gotovo pa je, da ga ni med nami človeka, ki bi si dovolil takih poživljenosti ob mrtvaškem odru — pa bilo tudi pred najhujšim svojim sovražnikom, kamoli, pred obličjem osebe, ki nam je bila v življenju ljuba! Tako podivjani morejo biti le ljudje, ki vsiljujejo nam svojo „kulturo“. Mi nismo taki in upajmo, da se med nami nikdar ne dogodi takih slučajev, ki značijo popolno podivjanje. Nočemo pa s temi vrticami žaliti na splošno, ker je tudi med našimi nasprotniki poštenih in pametnih ljudi. Povedali smo le, kam dovaja — morala, ki jo širijo izvestni novinarji mod tržasko ljudstvo.

Slava junakom! Slava mučenikom! — Prejeli smo:

Črni oblaki, ki so desetletja viseli nad nami Jugoslavlani, so razpršeni. Burja v obliki junaških koaliranih poslancev Hrvatske in pa junaški nastop odličnih mož iz kraljevine Srbije ste te črne oblake razgnala. Hvala jim! Slava jim! Dosegli so za nas in naše potomce neprecenljivi vsehov, a v prvi vrsti so rešili iz ječ one nesrečnike, ki že drugo leto ječe v temnicah le zato — ker niso bili izdajalci svojega naroda in le zato, ker so narod probujali!

Sedaj, po junaškem nastopu zastopnikov hrvaškega sabora in po aramotni retiradi onih, ki so s pomočjo visokih faktorjev v državi, držali Damoklev meč nad nami, sedaj je upanja, da bodo tudi žrtve brezvestnih vohunov in njih pokroviteljev izpuščene na svobodo, da vsaj sedaj, po neznošnih mukah, zadobe ono svobodo, katere bi ne smeli nikdar izgubiti, ako bi bilo pravicoljubja na svetu! Oni krogi, ki so nehoti podpirali krivično stvar, a so se sedaj prepričali, da so delali veliko krivico nedolžnim žrtvam — oni naj skrbje, da to sturjeno krivico popravijo vsaj deloma s tem, da se nesrečne žrtve izpušče na svobodo!

Neumna italijanska jeza. Naše Italijane bodejo v oči veliki reklamni plakati, ki pozivajo mestne Slovence na veliki Ciril-Metodov ples dne 8. januarja 1910. Trgajo jih in mažejo z blatom, domišljaje si, da na ta način preprečijo manifestacijo za narodne šole. A motijo se! Ne samo na plakatih, ampak v srcih vseh mestnih Slovanov je že zapisano: dne 8. januarja 1910 storimo vsi svojo dolžnost!

Shod N. D. O. v Solkanu. Na dan sv. Štefana se je vršil v Solkanu pri Gorici javen shod N. D. O. Vdeležili so se ga iz Trsta dr. Josip Mandić, Godnik in Pegan, iz Gorice pa do Henrik Tuma in kakih 40—50 socializtov.

Dr. J. Mandić je imel temeljit govor. V 1.30 urnem govoru je razpravljal o avstrijski socialni demokraciji, o dunajskem programu, o stališču socij. demokracije stranke nasproti rokoletstvu, kmetijstvu in malemu obrtništvu. Dotaknil se je protokolične izjave Viktorja Adlerja, kompilatorja programa avstrijske socialno demokracije stranke, ki je na dunajskem kongresu izjavil: „mi imamo pred vsem pred očmi končni cilj; na vsakdanje težnje in potrebe se oziramo le podrejeno; za to smo tudi proti rokoletstvu in proti majhni buržoaziji“. Razmotril je razmere socialno-demokraciinih strank v inozemstvu, da pride do zaključka: maksimalni program socialno-demokraciine stranke nas navdaja moralnim zadovoljenjem, ker vidimo, da človeštvo res hoče napredovati, vendar je ta program le zgodovinska epopeja, naziranje, ki danes ne more tvoriti predmet špekulativnega političkega delovanja. Minimalni program pa obsega zahteve, ki jih mora stavliti vsaka druga demokraciina in resnično ljudska stranka. To hočemo tudi mi! Kaka razlika je a. pr. med praktičnim delovanjem zmerne socij. demokraciine stranke a la Vollmar in onim kakke napredne stranke? Prav majhna. Dr. Mandić je na to razpravljal o strankah v gorški deželi, o N. D. O., o narodnostnem problemu in prišel je do zaključka, da smo vsi pri N. D. O. vneti borilci za socialno pravičnost, ki bo zadostila velikim potrebam tudi malega a tako teptanega slovenskega roda!

Dr. Tuma je v eno urnem govoru odgovarjal na izvajanja dra. Mandića, katerim se je pridružil v marikaterem obziru. Pobijal je kritiko na naslov socialno demokraciine stranke in dejal, da če se v socialno demokraciine stranke in dejal, da če se v soc. demok. stranki greši, je treba to pripisati dejstvu, da se naše delavstvo a predvsem inteligencija odteguje socijalni demokraciji. Povdarjal je, da je posebno on dokazal, da so socialni demokratje tudi v narodnem obziru odločni, dočim tega ne morejo trdit narodnjaški voditelji na Gorickem in v Trstu. Prepričan je, da socializem zmagaja.

Dr. Mandić je repliciral, rekši, da socializem ni istoveten s socialno-demokraciino stranko. Slednja je le eksponentinja (in ne izključna) prvega. Socializem je svetovno naziranje, plemenito in čuvstveno naziranje. Ne ve, v koliko so opravičena očitanja dr. Tume goriskim voditeljem, češ da so v narodnem boju mladenči.

Na noben način pa dr. Tuma nima pravice očitati tega tržaskim vodilnim krogom. Kot tržaskemu Slovincu mu je te v hvaleno dolžnost konstatirati, da so tržaski narodni poslanci radi svojega narodnega radikalizma morali prenašati ne samo žaljenja in zasmehovanje svojih italijanskih poslanskih tovarišev, marveč tudi pljunce galerije mestnega sveta!

Izvajanja dr. Mandića so izžvala pravi orkan navdušenja.

Bila je že osma ura. Zopet je vstal dr. Tuma da odgovori dru. Mandiću. Teda večine zborovalcev se je bila polastila želja, naj se zaključi shod, kakor je tudi tov. Pegan (predsednik) po primernem glasovanju storil.

To ni bilo prav dru. Tumi in socijalnim demokratom. Vendar se je kmalu šum polegel. Na vsak način: bila je to velezanimiva debata.

Razpisana je služba opravilca državnega pravdnika na c. kr. okr. sodišču v Podgradu z letno nagrado 168 K.

Sinočnje predavanje „Človekov postanek in razvoj“, ki je bilo jako dobro obiskano, je bilo zelo zanimivo. Predavatelj g. Mirko Černič je razlagal težak predmet jako poljudno in lahko umljivo ter je žel ob zaključku živahno pihal.

Dravi bo g. predavatelj nadaljeval in zaključil sinoči začeto predavanje.

Vstop je dovoljen le odraslim osebam.

Vstopnina 30 vin.

Zemljevid „Matice Slovenske“ pojde po Novem letu v tisk. Uprava „Matice Sloven.“ prosi še pojasnila, kako se slovenski oziroma hrvaški imenujejo pravilno sledeči kraji (gore): Mt. Luchini (pri Movražu); Gabria (pri Sočbergu); Košana (južno od Buzeta), Mt. Drobeca (naš Motovansko dolino, zap.) Mt. Covraje (južno od Buj), Mt. Castagnari (južno od Buj) Cernagno (severozahodno od Buj), Roteria (pri Siparju), Siebzek (južno od Sovinjaka), Mt. Badijon (južno od Kastanje), Ocurus (pri Momjanu) Semi (pri Kočijbregu).

Za poročila bo hvaležen za „Matice“ dr. Fr. Ilešič, predsednik.

One, ki se hočejo učiti italijanski, opozarjamo, da se bo v italijanskem tečaju učilo po gramatiki Musaffje. Dobro bi bilo, da si učenci že sedaj preiskrbe to gramatiko pri g. Gorenjcu, ker tedaj se prične takoj z novim letom.

61.400 vreč kave je v soboto pripeljal iz Brazilije v Trst Lloydov parnik „India“.

Zapomnilo si to! Za „Božičnico“ slovenskim otrokom ni hotela dati niti vi-

marja (dasi je rodna Slovenka) gosp. Kastelic, trgovka na trgu Barriera Vecchia. To je tista trgovka, pri kateri Rocolčani in Katarinci kupujejo kruh in moko.

Silvestrov večer tržskega Sokola. Ni potreba, dragi tržaski Slovenec, niti da ugihaš, kam naj te pot vodi na večer zadnjega dne starega leta.

Naš „Sokol“ priredi tega dne svoj Silvestrov večer, na katerem bo toliko umetniškega užitka in neprisliljene zabave, da bi bilo pač odveč ukrepati, kam naj omenjenega večera kreniš, da na primeren način daš slovo staremu in pozdraviš novo leto.

Poleg druge raznovratne zabave se bo predstavljala noviteta opera „Parlament v deveti deželi“, delo vrlga mladega našega tržskega rojaka g. Mirka.

Sploh bo pa vsestransko poskrbljeno za priročno zabavo in zares umetniški užitek.

Poziv za novoletna voščila. Prosimo vse naše cenjene inserente, naročnike, čitatelje in sploh vse one osebe, ki želijo uvrstiti v našem listu Novoletno voščilo za dan novega leta, naj se prijavijo pravočasno podpisaneu ker prekaane naročbe ne bomo sprejeli, ako ne bomo imeli prostora v listu.

Inseratni oddelek „Edinosti“.

Tržaska mala kronika.

Izseljenci na povratku. Včeraj zjutraj je po 18-dnevní vožnji došel iz New-Jorka v naše pristanišče parnik Avstro-Amerikane „Argentina“. Izbral je tukaj 57 pasežirjev, večinoma izseljencev, ki se vračajo v domovino. Parnik se je na svoji vožnji vstavil tudi v Patrasu na Grškem.

Politične aretacije. V zvezi s hišnimi preiskavami, ki jih je, kakor smo poročali, te dni izvršila policija, sta bila razun Marcela Depaul, aretirana tudi trgovec Nikolaj Quarantotto in Bruno Ferluga, uradnik tržške „Operae“.

Ukradeno perilo. V ulici del Veltro je včeraj zjutraj neki redar zasačil nekega možkega, ki je nosil jerbasa. Ko je mož zagledal redarja, je položil jerbasa na tla in pobegnil. V jerbasu je bilo 31 komadov še mokrega perila. Ni dvoma, da je bilo perilo ukradeno kaki perici.

Aretirani radi goljufije. Policija je včeraj zaprla brezposlenega kurjača Antona Ivančiča iz Kopra. Ivančič je pravil, da se je pravkar vrnil iz Kalifornije, kjer si je pridobil 26.000 kron premoženja, ki jih je vložil v tukajšnjo poštno hranilnico. S tem svojim hvalisanjem je izvalil od Antona Robba iz Milj 3 K, od Ivana Bertetto 20 K, od Irene Cendak iz Sv. Jerneja blizu Pirana 6 K, od Ivana Ziggante iz Sv. Lucije 4 K. Pri Ivančiču so našli ponarejene poštno listine.

Koledar in vreme. — Danes: Nedožni otroci. — Jutri: Tomaž šk.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 10° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Motno. Slabi vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Počasno boljšanje.

Tržaska gledališča.

TEATRO VERDI. Danes se ob znižnih cenah ponovi velikanška dramatična poema „La Cena delle Beffe“, a katerim res velikim delom neznanega dosedaj umetnika je Stalno rimsko gledališče seznanilo tržasko občinstvo. Avtor Sem Benelli bo prisostvoval predstavi.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Zvon“ na Opčinah bo imelo svoj redni občni zbor dne 31. t. m. t. i. v društvenih prostorih.

Glasbeno društvo „Trst“ vabi vse gg. pevce in pevke na pevsko vajo za mešani zbor, v sredo dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer. Z ozirom na to, da se pevski zbor pripravlja za svoj I. veliki koncert, so gg. pevci in pevke naprošeni, da se polnoštevilno udeležijo pevskih vaj, ki se vrše vsako sredo in soboto ob 8. uri sveder v prostorih „Jadrana“ ulica S. Sebastiano 6 I. Vaprajemajo se nove pevce in pevke. V sredo odborova seja.

TELOVADNO DRUŠTVO SOKOL V TRSTU.

Bratje Sokoli! Z dnega leta dan priredi Sokol v veliki dvorani Narodnega doma svoj tradicionalni „Silvestrov večer“ — Ker bo polnočeno „živa slika“ — prehod po novo leto — sestavljena iz Sokolov v kroju, so vabljeni vsi oni bratje, ki posedujejo kroj, da se rečenega večera ud leže v sokolskem kroju. — Na zdar!

Odbor.

NB. Danes večer točno ob osmih skupnja za opero „Parlament v deveti deželi“. — Opozorja se vse brate pevce, da se te vaje zagoto udeležje.

Darovi.

Velikodušen dar. Dežalni poslanec g. dr. Martin je za daroval 50 K za družbo sv. Cirila in Metoda in 50 K za „Dijaško podporno društvo“. Hvala iskrena v imenu obdarjenih ustanov!

Za možko podruž. dr. S. C. in M. je nabral d. Ivan Male v počaščenje spomina sina Marijana, v veselje družbi K 3.60. Denar brani uprava našega lista.

Nabiralnik družbe sv. Cirila in Met. pri gospe Biček je nabral na božični dan pri prodaji „Edinosti“ v vezi „Narodnega doma“ 33 K. Neutrudilni nabiralnik in blagodušni kupovalec „Edinosti“ srčna hvala!

Za podruž. dr. sv. Cir. in Met. na Greti nabral je g. Smerkolj v gostilni „Rojan-skega konsumnega društva“ med „krokarji“ K 270.

Za „Božičnico“ so nadalje darovali g. Filip Ivančević 20 K, Tržaška posojilnica in hranilnica 17 K, g. Sidonija Kalister 10 K, g. Jakob Perhanc 6 K, g. Antonija Gregorič, Stoka in g. Ivan Gvonej po 5 K, g. Marija Dekleva, Candolini, g. Kouponau J. po 4 K, g. Nada Vinšek, g. Kristijan Kravos, g. Jurij Černe, g. Lampe, g. Zwitter, in g. A. Lampe po 2 K, pekarna Gašperšič (trg Stazione) 1 in pol kg. finih bištevov, g. Lisec in g. Vitež po 3 K, g. Fanica Friškovič, g. poročnik Jenko, g. A. Pregel po 2 K, g. Repenšek 1 K, g. Ante Truden 2 zaboja pomaranč, 1 zaboja dateljev, g. A. Sirkova 1 zaboja pomaranč. Lepa in srčna hvala! Blagajništvo.

Na „Božičnici“ so sledili preplačali vstopnino: g. Frau Bandel 5 K, g. Trebec, N. N., g. Železnik in g. Kocjančič po 1 K, g. A. Tezija Biček 2 K, g. Anton Kodela 1 K 20 stot., g. Rupnik, g. Zadnik in g. Sever po 30 stot.

— Odkupnino od novoletnih voščil na korist družbe sv. Cirila in Metoda so plačali tržaški moški podružnici nadalje gg.: M. Antič 5 K, A. Bogdanovič 5 K, I. Mankoč 5 K, Niko 2 K. — Srčna hvala!

Nar. delav. organizacija

Odborniki in zaupniki Lloydove skupine pri Sv. Jakobu so vabljeni drevi, ob 8. uri na važno sejo, ki se bo vršila v prostorih krajevne organizacije pri Sv. Jakobu.

Zveza jugoslovanskih železničarjev!

Jutri v sredo dne 29. t. ob 8. uri zvečer priredi Zveza jugoslovanskih železničarjev javen shod v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“.

Radi važnosti stvari, udeležite se, tovariši, shoda vsi.

Vesti iz Goriške.

Telovadno društvo „Sokol“ v Št. Andrežu bo imelo II. redni občni zbor na praznik Sv. treh kraljev dne 6. januarja 1910 ob 3. uri popoldne. Ako bi se ob določeni uri ne sešlo zadostno število članov, vršil se bo občni zbor eno uro pozneje ne glede na število članov. Vspored po pravilih. Odbor.

Iz Kobariča, 24. dec. 1909. Železnico dobimo! Ta glas se je raznesel bliskoma po vsem okraju. Tudi najširše županstvo je namreč razglasilo minole dni, da je načrt že davno projektirane železnice sv. Lucija-Kobarid razgrujen v vpogled osem dni na c. kr. okr. glavarstvu v Tolminu, nakar se bo vršil komisijaki ogled onih zemljišč, ki bi jih ta proga zavzela.

Vse kaže na to, da se bo ta železnica kmalu gradila, kajti železniško ministerstvo je omenjeni načrt — ki je že razpložen — potrdilo dne 6. t. m. To je pri nas nenavadna bitrina. Veliko se govori, da se je to izvršilo na vpliv vojaške oblasti, ker bi bila ta proga strateškega pomena. Tu vidimo nedoslednost, kajti pred leti, ko se je nameravala graditi predelna železnica namesto bohinjske, preprečili jo je takratni vojni minister, češ: ker bi bila preblizu meje.

Za naš okraj bo bodoča proga velike vrednosti, toda železi bi bilo, da bi se isto podaljšalo do Borca in odtod čez Predel, ker le tako bi se razvil živahen promet. Omeniti mi je, da kraj, ki bi ga zavzel kolodvor, kaže, da se je računalo s to okolnostjo.

Iz Devina. Podružnica deželne „Zavarovalnice goveje živine“ za vso občino Devinsko smo ustanovili v nedeljo. Potrebni pouk o tej nam je dal deželni rev. Beker. Zavarovalniškim predsednikom je bil izvoljen gosp. I. Stanta, učitelj iz Medjevasi. Podpredsednikom pa g. I. Colja iz Devina.

Nadzornikom za vas Jamlje g. Pahor št. 27. Zavarovalnica je bila neobhodno potrebna, ker je v slučaju kakšne nezgode sedaj tudi živinorejce (organizirani) preskrbljeni.

x Iz Tržiča. — Po uslugi poljedelskega ministerstva se bo tu vršilo 5. januarja p. l. posvetovalno, ki bo veljalo načrtu za ozko-črtno železnico s postaje v Ronksh. Županstvo namerava ob tej priliki sprožiti misel za zgradbo tudi posebne proge ob plovnem kanalu.

x Neki Artur Rekar se je spričkal z očetom in je skočil v kanal, kjer je utonil.

x Na deželni kmetijski šoli so poskušali letos nad 30 vrst ranega krompirja. Ti poskusi se bodo nadaljevali tudi prihodnje leto. Železi bi bilo, da bi tudi drugi kmetovalci v svoji zemlji poskušali nekatere vrste. Zato se bo oddajal ta krompir, dokler bo v zalogi, po tržni ceni v množinah do 5 kg od vsake vrste. Priporočamo, naj se udeležijo poskusov osobito goriški ekolčani, katerim daja krompir glavni dohodek.

x Pozor, vinogradniki! C. kr. kmetijsko poskuševališče v Gorici daja brezplačno nasvete o načinu, kako se ogniti boleznim na

vinu in kako odpraviti že obstoječe napake v istem.

Letos je precej bolnega vina in kdor želi nasvetov v tej stvari, naj vpošlje ali prinese imenovanemu poskuševališču vzorce svojega vina v 3/4 literalnih steklenicah. — Kdor se oglasi o pravem času in nemudoma, lahko se popravi svoje vino.

Vesti iz Istre.

Nadomestne volitve. Valed demisije deželnega poslanca Festi-ja se bo vršila za mestno volilno skupino Buje, Citanova in Umag dne 15. februarja nadomestna volitev.

Protestni shod proti nameravani reformi davka na vino se je vršil minolo nedeljo v Marezigah pri Kopru ob veliki udeležbi domačinov vinogradnikov ter je bil zelo živahen toliko po zaslugi predavateljev, kolikor tudi po zaslugi poslušalcev, ki so dajali razumeti, da so j m protestne besede govorjene iz srca. Ljudstvo, ki se sedaj občuti posledice zadnjih višinskih kriz, ki si še ni odprglo od bede zadnjih let in ki je sploh še le v gospodarskem razvoju ter se mora boriti za obnovo in gospodarsko osamosvojitve, je bilo ogorčeno nad tem, da se mu hoče tako občutno obdati njegov glavni pridelek, takorekoč edini znaten vir njegovih dohodkov. Kdor je bil na shodu, je moral dobiti utis, da bi pomnila ta davčna reforma [za Istro] začel tek gospodarskega propada. Gospodarski problemi pa morajo biti vselej in povsod pred finančnimi!

Shodu je predsedoval nadučitelj Anžlovar.

Poročal je o stvari sklicatelj shoda, občinski tajnik Keršovani, ki je razložil davčno predlogo, njen izvor in pomen ter je na podlagi statističnih podatkov o vinu in dosežanem vinskem davku dokazoval, da bi bile naše primorske pokrajine nečuvno prizadete, ker bi morale plačevati blizu 1 milijon kron več davka nego dozdaj. Primerjal je Primorje z drugimi deželami, zlasti z Dalmacijo, vinski pridelek in davek pa z drugimi pridelki in davki, zlasti s pivom, ki bi je bilo umestno obdati više in bi bila obdoba izdatnejša. Pojasnil je tudi krivico pri novem davku, ki se ne ozira dovolj na kvaliteto, tako, da bi bilo n. pr. renske vino, katerega hl je vreden do 600 K, istotako obdačeno, kakor naše.

Sploh pa naj bi vlada iskala vira svojih dohodkov tam, kjer je, to je pri bogatih industrijalcih, ne pa pri siromašnem kmetsem stanu, kjer ga ni.

Zanimiv in shodu primeren je bil nastop zapriženega cenilca Ivana Babiča, ki je prečenil kmetake izdatke na pridelovanju vina ter prišel do zaključka, da stane kmeta 1 liter vina povprečno 30 stot. Pri vsaki novi obdabi se ne bi pridelovanje vina več izplačalo.

Dež. poslanec Jos. Valentič je izjavil, da je reforma vinskega davka potrebna, toda le taka, ki bi kmeta razbremenila. Zastaviti hoče tudi on svoj vpliv pri drž. poslancih, za deželni zbor pa imajo slovenski poslanci pripravljeno cele vrste gospodarskih zakonskih načrtov, ki jih pa ob sedanjih deželno zbornih razmerah ni možno urediti.

Že dosežanja vinske užitnina, kakor se čemerja v Istri, ne odgovarja njenim razmeram; toda za to, kar je bilo doređaj, so odgovorni Italijani. Razlagal je novi davek in pomen našega protesta; nato je predlagal resolucijo, ki je bila soglasno vprejeta ter odposlana našim drž. poslancem ter finančnemu in poljedelskemu ministerstvu.

Resolucija se glasi: Kmetje vinogradniki občine Marezige, zbrani v ogromnem številu na javnem shodu v Marezigah dne 19. dec. 1909.

a) protestujejo proti kakršnikoli nameravani obdabi vina vedoč, da je davek na vino velika ovira za njegovo — razpečanje;

b) zahtevajo marveč z ozirom na obstoječo vinsko krizo, da se vino oprosti vsakršnega davka in bremena, ker stane tu pridelovanje vina, predno prihaja v klet 30 st. liter, oziroma, da se Istro v tem pogledu izjemači z Dalmacijo;

c) izjavljajo, da bi bilo edino pravično — v slučaju, da je nameravani davek neobhodno potreben — da se v ostalih deželah obdabi vino sorazmerno po kakovosti glede na to, ali je vino v sodih ali v steklenicah,

Zahvala.

Vsem onim cenjenim osebam, ki so se udeležile pogreba našega nepozabnega očeta

Antona Rovačič

ter vsem tistim, ki so nas tolažili v tej težki uri; izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

SVETO-TRST-GORICA, 25. decembra 1909.

Žalnočil otroci.

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Od torka 28. do četrta 30. decembra:

1) Vojaški pregled v Rimu, po naravi (novost). 2) Sicilijanska ljubexen, drama 3) VEST, drama (novost) 4) Butček tat, komično.

Prvi sedeži 40 st., II. 20 stot. - Otroci in vojak 10 stot.

Odlikovana pekarna in slaščičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu 1909

Acquedotto 15. - Podruž. ul. Miramar 9

trikrat na dan svež krnh.

Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi bliskoti posebno za čaj; ima razne fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokanke itd., kakor tudi vsake predmete za speči. — Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. BREZ-PLAČNA POSTREŽBA NA DOM. — Priporočam se za obilen obisk z odličnim spoštovanjem Vinko Škerk.

Mnenje g.a Dr. R. Fleckseder na Dunaju

asistenta II. zdravniške klinike g. dvornega svetnika prof. Neusserja.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Zahvaljujem se Vam za poslano buteljke Vašega izdelka ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo), ki Vam jako rad potrjujem, da ga vsled naših kliničnihkušenj jako rad predpisujem tudi privatnim klientom, ki trpe na pomanjkanju slasti, šibkosti in malokrvnosti. DUNAJ, dne 4. januarja 1908.

Dr. R. FLEKSEDER.

PRODAJALNICA ŠVICARSKIH UR

JOSIP OPPENHEIM

[ur in izdelovatelj] časomerjev

Trst, Corso Štev. 5 (blizu knjigarne Vram)

BOGATA IZBERA zlatih, srebrnih in kovinskih ur.

Stenske ure z modernim zvonilom. PRSTANI, UHANI, VERIŽICE itd. po zmernih cenah.

Popravljanje se izvrši po dog. cenah in z garancijo

ANTON REPENŠEK

knjigovez v Trstu, via Ceollia 9

priporoča slavnemu občinstvu

svojo moderno urejeno delavnico,

v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah.

— SVOJI K SVOJIM! —

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zuscher

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Velika skladišča manifakturnega blaga in konfekcij za gospode, gospe in otroke.

Plačilo na obroke.

M. B. Katz

TRST - ulica Sanità 16, II. nadstr.

Podružnica v Gorici, ulica Alvarez 3, I. n.

Pohišstvo solidno in elegantno

po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST - Via Malignan

NOVO POGREBNO PODJETJE

H. Stibiel in drug

se je preselilo na

Corso 49 (Piazza Goldoni)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb. in prodajal-

nico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic

perle, porcelana. — Velika zaloga

voščenih sveč

Prodaja na debelo in drobno.

tako, da bodo vina najnižje vrste najmanj obtežena.

Iz Ricmanj. V nedeljo, dne 26. t. m. obiskalo je Ricmanjce tržaško pevsko društvo „Kolo“. Vsi prostori Konsumnega društva so bili prepolnjeni. Gospod vrški načelnik Ivan Berdou je pozdravil goste s prijaznimi besedami, ter dal potem besedo g. Josipu Bobek, poštenu uradniku ter tajniku „Posojilnice v Ricmanjih“, ki se je zahvalil za obisk ter za simpatije do Ricmanjcev; v imenu pevskega društva se je zahvalil gospod Celich, ki je tudi obljubil, da se na Ricmanjce, kakor narodne mučenike, nikdar ne pozabi.

Želeli bi bilo, da bi še večkrat videli v Ricmanjih v bratski slogi člene omenjenega pevskega društva.

BRZOJAVNE VESTI.

Lukačeva pogajanja s strankami.

BUDIMPEŠTA 27. Določeni ministerki predsednik Lukač se je minoala praznika posvetoval tudi s dr. Wekerle ter poslanecima Hollo in grefom Bethysany-jem.

BUDIMPEŠTA 27. (Ogr. biro) „P. Lloyd“ poroča: Lukač se na enak način pred novim letom gada na Dunaj, da poroča o svojih pogajanjih. Kakor smo doznali iz krogov stranke neodvisnosti, so pogajanja z Justhovo stranko skoraj vspele. Edina in obenem največja težava je v vprašanju, kdo naj postane minister za notranje stvari. Ta resort zahteva Justhova stranka za-se.

Železniška nesreča na Češkem.

PARDUBICE 27. V tukajšnji bolnišnici so umrle druge dve osebi, ranjeni ob trčenju vlakov blizu Uharskega in sicer Anton Hofrichter in viši sprevednik Hejduk.

V tukajšnji bolnišnici so prenesli 16 težko ranjenih. Vseh mrtvih je bilo 19 in ne 11 kakor se je uradno konstatiralo. Uradnik Zeiss, ki se ga smatra odgovornim za nesrečo, je takoj po katastrofi pobegnil in vrnil se je šele dve uri pozneje, ker mu vest ni dala miru. Orožniki so ga takoj aretirali. Zeiss je jokal in zatrljal, da je nedolžen. Rekel je, da se je hotel usmrtiti, vendar misel na soprogo in otroka mu je vzela pogum.

Kralj Manuel v Oportu.

OPORTO 27. Kralj Manuel je včeraj dospel semkaj in si je ogledal kraje opustošene po povodnji. Prebivalstvo je priredilo kralju navdušene ovacije.

Srbako posojilo.

BELIGRAD 27. Skupščina je v drugem čitanju z 98 proti 8 glasovi odobrila sklenjeno posojilo v znesku 150 mil. in proračunski provizorij za prvo polletje 1910.

Francoška zbornica.

PARIZ 27. Zbornica je predpoludne nadaljevala razpravo o proračunu ministerstva za znanje stvari.

Atentat na kitajskega princa-vladarja.

KOLIN 27. „Köln. Zeitung“ poroča: danes iz Šangaja: Neki revolucionar iz Južne Kitajke je hotel umoriti princa vladarja Čana v trenutku, ko je isti pred svojo palačo stopil iz kočije. Revolucionar je prišca Čana z bodalom sunil v trebuh. Rana je lahka. Princ je izgubil malo krvi in se počuti razmeroma dobro. Strelca so zaprli. Prebivalstvo v mestu je mirno.

Snežni viharji v Združ. državah.

NEW-YORK 27. Na vzroku Združenih držav je dan dan razsajal tako silen snežni vihar, kakor ga še 20 let ni bilo. V Chelaei (Massachusetts) so izgubile življenje 3 osebe, 1500 oseb je pa ostalo brez strehe. Snega je na mestih palo 22 palcev. V New-Yorku je glasno doseglo došlih poročil izgubilo življenje 15 oseb. Železniški, brzojavni in telefonski promet je deloma prekinjen.

Zarota v Indiji.

LONDON 27. Neki dnevnik je prejel iz Bombaja vest, da je tamščina policija zaprla 15 oseb, ki so osumljene sokrivde na umor u sodnika v Nasicu. Istočasno je bila zaplenjena množina revolverjev in municije, kakor tudi mnogo listin, iz katerih je razvidno, da se je organizirala prava zarota.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Hočete se prepričati?
obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

della Fabra 2 ul. Poste Nuove
(vogel Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožuh in zrnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremičljivi plašči (pristni angleški). Specijaliteta: blago tu- in inozemskih kovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši metodi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A. Millovatz

mehanična delalnica

Trst — ulica del Trionfo 1

izvršuje vsakovrstna

kovaška in mehaniška dela

kakor tudi niklovanja.

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; masno
iskane besede se računajo enkrat več.
Najmanjša pristojbina stane 40 stotink.
Plača se takoj.

Slovinci in Mestjani!

Dolžnost je
vaša, da se
poslužujete le v slovenski brivnici v ulici Sette
Fontane 13, za kar se Vam toplo priporoča udani
Anton Novak — Svojim k svojim! 2057

Gostilniško opravo

(mize, stolice itd.)
se išče. Poprašati
v upravi Edinosti. 2299

Proda se

hiše in zemljišče v Kjadinu radi
družinskih razmer. — Naslov pove
Inseratni odd. Edinosti. 2341

Vinarska in gospodar. zadruga

v Dornbergu pri Gorici — ima na
prodaj mnogo tisoč hektolitrov najzbojnega vina — med
tem tudi sladkega a la „prosekar“. — Na zahtevo se
služi z uzorci. 1947

Kdor

hoče za praznike piti kozarec dobrega vi-
pavskega vina, obrne naj se v vinotoč,
ulica Belvedere, bivša gostilna „Pepi Moro“, kjer se
točijo viao lastnega pridelka. — Lastnik Andrej Ježič,
iz Šmarja. 2339

Pozor!

Napoljske in sicilijanske testenine, te-
stenine z jajcem, belonjski riž, najfi-
nejše olje, omaka, fini sicilijanski paradajzar. Vse to
se prodaja po zmernih cenah v ulici Farneto št. 3.

Maslo, polards, kapune, zajce

iz štajerskih hribov. — Ivan Suban, ulica Caserma
št. 13. 2320

Gostilničar

Kulot „Pri treh prijateljih“ v
Gorici, ulica Caserma št. 11, se
priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 1322

Duje Ivanišević

zlatar in draguljar, Trst
ulica sv. Sebastiana št. 6
Prodaja zlatih in srebrnih ur, verižic, prstanov, uha-
nov in ovratnic za ženske. LASTNA DELAVNICA.
Sprejema popravila. Kupuje in zamenjuje staro robo.
Cene zmerno. 2087

Norberto Nachtigall

Trst, ulica Nuova 41, Trst
(Palača Salem)

je prezel ZASTOPNIŠTVO VE-
LIKE ŠVICARSE URARNE ter
zmomrati tega prodajati ::
vsakovrstne ure

po tovarniš. cenah.
Potrebščine za urarje
se prodajo
po najzmernejših cenah.

Zastopnike:

in trgovske pomočnike išče za vaa mesta
neka stara poznana budimpeštanska tvrdka.
Daje visoke provizije. Pridne osebe dobijo
lahko stalno in sigurno bodočnost. Dopiso-
vanje v srbsko-hrvat. jeziku. Ponudbe pod
J. ROTTER, Budimpešta V. Honved n. 4.

POZOR NA NASLOV!

VELIKO SKLADIŠČE IN POSODA

glasovirjev :: pianino

harmonijev prvih tu- in inozemskih tovarov.
Uglašenja in poprave se izvršujejo z
natančnostjo po najzmernejših cenah.

starodavna tordka LUIGI ZANNONI

TRST, Piazza San Giacomo 2 (Corso) TRST

Razprodaja.

Samo na ta način

zamore se prihraniti

pri nakupu K 10 3.30

pri nakupu „ 20 6.60

pri nakupu „ 30 10.—

pri nakupu „ 40 13.33

ltd., ako se kupi moške in ženske po-
trebščine v prodajalnici

Alla Flotta Americana

TRST, Piazza della Borsa, 1,

ki razpošilja vsakovrstno blago vsled opustitve trgovine

s 33 1/3 % popustkom.

TVRDKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(zaraven Restavracije Cooperativa ex Hacker)

prodaja na mesečne ali tedenske

obroke obleke in površnike za

moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v

prvem nadstropju.

Majcen Miloš ..

mizar - Trst - ulica Leo štev. 2

priporoča slavnemu občinstvu

svojo mizarnico.

Izdeluje vsakovrstno, tudi

NAJFINEJŠE POHIŠTVO

Delo solidno

Cene zmerno

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

VINO istrsko, najboljšo vrsto,
naročiti je le pri tvrdki
Václav O. Valeš
Pazin (Istra). - Zmerne
cene. - Vzorci zastoj.
Trgovci z vinom na veliko dobijo popustka.

Kova prodajalnice ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Drag. Vekjeta)

GOBRO štev. 36 — TRST

Šoproni prodaje prodajal. DRAG. VIKT.

Segati izbor zlatnine, srebrnine, dragocenosti

in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje stare zlate

in srebrne z novimi predmeti. — Sprejema

zrebo in popravlja vsakovrstno, srebrnino

in žepne ure. Cene zmerno.

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne

zmerne